

BIOTOOPSTUDIE STRAND, GOLFBREKER EN DUIN TE LOMBARDSIJDE.

BAUWENS FRANKY
LIJSTERSTRAAT 20
8432 LEFFINGE

17683

I. INLEIDING.

VLIZ (vzw)
VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE
FLANDERS MARINE INSTITUTE
Oostende - Belgium

VOORWOORD.

Mijn interesse voor de natuur is langzaam gegroeid. Ik ben immers een stadsmens. Op een gegeven ogenblik werd mij de kans gegeven om een cursus natuurgids, dicht bij huis, te volgen. Deze kans heb ik met beide handen gegrepen.

Doelbewust heb ik als onderwerp het strand gekozen. Mijn kennis van de zee- en stranddieren was het geringst en dit dan nog voor een kustbewoner.

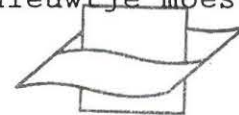
Tijdens het verloop van de cursus heb ik gemerkt dat de natuur te complex is om op 10 maanden tijd uiteen te zetten. Bijscholing onder de vorm van zelfstudie, geleide wandelingen of bijeenkomsten zullen altijd noodzakelijk zijn.

DANKWOORD.

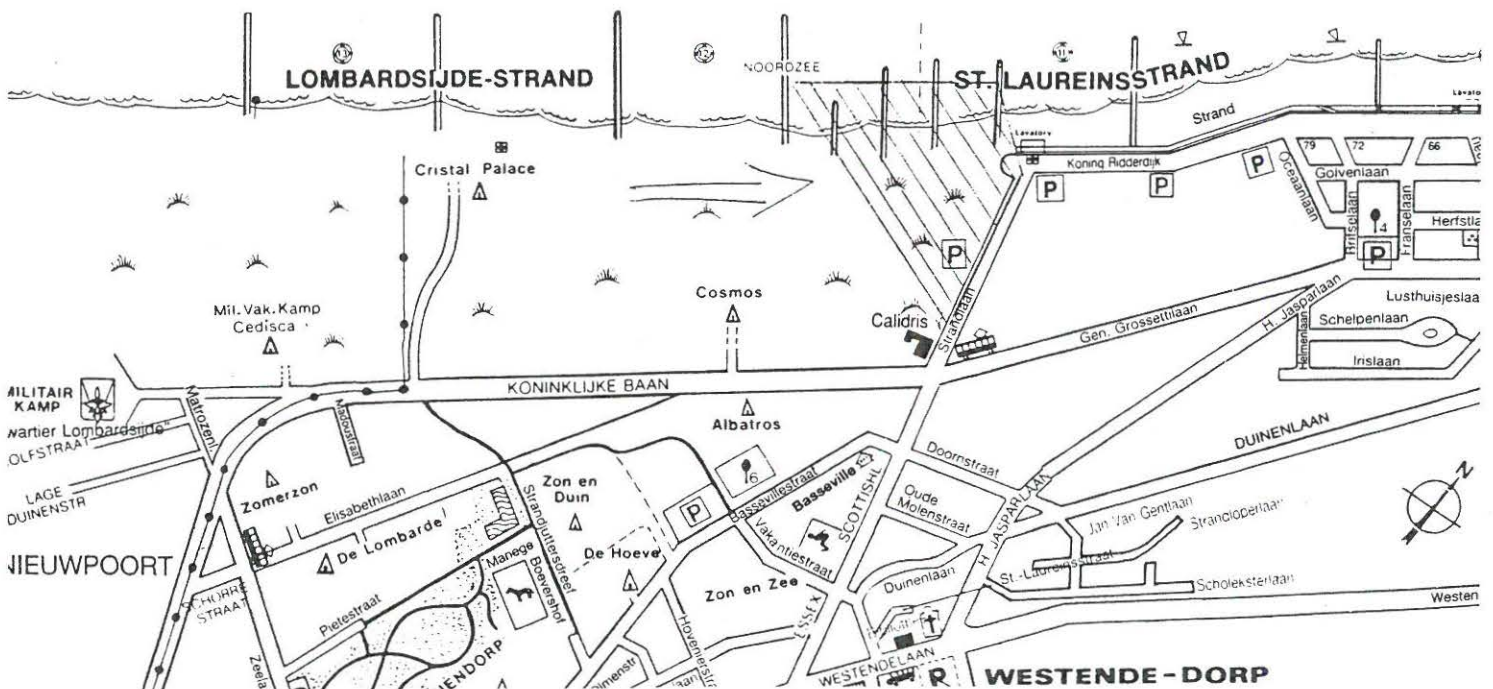
De organisatoren en lesgevers van de cursus en vooral Pierre Tavenier wil ik bedanken om hun inspanningen en enthousiasme waardoor deze lessen konden plaatsvinden.

Graag wil ik een aantal mensen extra bedanken voor de steun die ik persoonlijk van hun gekregen heb tijdens deze cursus. Namelijk; Johan Broidoi, Michiel Deprez, Mevr. Heddebauw, Francis Kerkhofs, Rudi Sameyn, Alain Van Hyfte, alsook mijn echtgenote en mijn kinderen (die elk nieuwtje moesten aanhoren).

LIGGING.

Vlaams Instituut voor de Zee
Flanders Marine Institute

III. HISTORIEK.

A. LOMBARDSIJDE.

Deze stad is ooit een bloeiende havenstad geweest en een van de oudste, bekende kustplaatsen

De naam Lombardsijde is volgens een oud boekje van een kannunik ontstaan doordat er zich *Longobarden* (Germaanse volksstam aan de Elbe) vestigden omstreeks 500.

De naam *Lombard* komt van de lange baarden die ze droegen ofwel van de lange bard of piek die ze als wapen droegen. Het tweede gedeelte *zijde* of *yde* betekent :

- zijde ofwel kust
- yde ofwel vissershutten, plaats met redelijke diepgang voor schepen.

Een andere mogelijkheid is dat de haven aangelegd of gebruikt werd door Lombardische handelslui uit Genua, Florence in de XII eeuw.

Terug volgens het boekje zou Lombardsijde vooral uit duinen hebben bestaan maar met eigen wetten, zeehaven, jaarmarkt en zelfs een hospitaal.

In 820 en 881 werd het telkens verwoest door de Noormannen.

Volgens middeleeuwse teksten werd in 1116 tijdens St-Jansnacht (23 op 24 juni) de haven van Lombardsijde, toen op zijn hoogtepunt, door een zware storm verwoest met verzanding als gevolg.

Waar deze haven zich juist situeerde is nog steeds een vraagteken.

Het verdere verval kwam tot stand door nieuwe zeerampen en nog meer verzandingen met het verhuizen van volk en handel naar Sandthove als gevolg. Door het verdwijnen van de haven van Lombardsijde en het rechte trekken van de oude IJzerarm in 1164 werd Sandthove de Nieuwe Poort, beter gekend als Nieuwpoort.

Het huidige Lombardsijde werd op 27 feb 1248 heropgebouwd op aangeslibte gronden. Deze polders werden drooggelegd via dijken zoals bijv. de Boterdijk.

Vanaf 1397 helde de handelsbalans meer en meer over naar Nieuwpoort. In 1413 werd Lombardsijde verkocht door Graaf Jan zonder Vrees aan Nieuwpoort. Deze vereniging duurde tot de Franse bezetting, die Lombardsijde indeelde bij het departement Veurne (ong.1800).

Niet alleen de verzanding speelde een grote rol voor het stadje maar ook de verschillende oorlogen waarbij het telkens verwoest of bezet werd:

- Nieuwpoort verwoest in 1383 door Engelsen.
- Beleg in 1488 door Franse troepen.
- Veldslag in 1600 tussen legers van Mauretius van Nassau en Prins Albrecht op het *Prinseveld* met 3000 Spaanse en 2000 Hollandse gesneuvelden.

Omstreeks het midden van de XVII eeuw was Lombardsijde door de oorlogen verwoest, verarmd en verlaten. De daarop volgende eeuwen bleef Lombardsijde een klein dorp.

Het wapenschild van Lombardsijde is een laatste stille ^{noog steeds} getuige van deze oude glorie. Een wapenschild dat ooit op de gevel van het stadhuis van Brugge te zien was als een van de onderhorige steden van Brugge
Dit schild toont veel gelijkenis met dat van St. Anna ter Muiden (bij Sluis) De reden daarvan is hun gelijke ligging en belangrijkheid t.o.v. Brugge.
Het anker staat voor de ligplaats die ze hadden voor zeeschepen, de leeuw en de ster zijn pas later toegevoegd.

In 1839 kocht Benoit Crombez het duinengebied van Lombardsijde.

Tijdens WO I werd het dorp volledig vernield, het lag immers op de frontlijn en werd afwisselend veroverd en heroverd.

BIOTOOPSTUDIE STRAND, GOLFBREKER EN DUIN TE LOMBARDSIJDE.

B DE CALIDRIS.

De plaats waar we ons nu bevinden, werd in 1900 voor het eerst geopend als een kinderhome. De naam was toen Home Benjamin Crombez "Marçunvins", genoemd naar de gelijknamige vereniging Maart 21 (1875) en Crombez naar de grondbezitter.

De oorspronkelijke bedoeling was, er de kinderen van de elite een ongestoorde zeevakantie te bieden.

Voor de anderen werd er later een houten gebouw opgericht, verderop in de duinen, naar initiatieven van de gegoede burgerij van de stad Brussel.

Na WO I was het zo beschadigd dat afbraak noodzakelijk was.

Opnieuw opgericht, zoals het er nu uitziet, werd het in WO II zwaar beschadigd.

Op 17 dec 1950 werd het herstelde home terug in gebruik genomen.

Door de economische crisis: besparingen op schoolvakanties, werd het in 1983 verkocht aan PVBA CALIDRIS. Calidris is de Latijnse benaming voor STRANDLOPER. Deze wou het geheel uitbaten tot een soort massa restaurant met lage prijzen. Gezien het geringe succes werd het gebouw in faling verkocht aan de gemeente Middelkerke.

Nu wordt het gebruikt als een soort cultureel centrum en voor kinderopvang tijdens de vakanties.

De omliggende duinen waren in bezit van de familie Crombez. Sedert enkele maanden in eigendom van eigenaar COSMOS.

De resten van de bunkers die je nog kan zien, zijn het restant van een kustbatterij van de Duitsers. De batterij, die uit 6 artillerie stukken en 4 luchtafweer kanonnen bestond, nam er zijn intrek in de zomer van 1942. Deze stelling was links en rechts van de Strandlaan gebouwd. De bunkers rechts werden enkele jaren terug verwijderd. Wat je nu nog kunt zien waren schuilbunkers en bunkers voor een luchtafweer kanon (rond gat).

Op het strand staat nog de rest van een muur. Deze muur was ook een stukje van de ATLANTIC WALL. Het rechtse gedeelte zit nu onder de dijk of werd als puin ervoor gebruikt. De bunkers op het terrein van de camping COSMOS zijn er waarschijnlijk of gedeeltelijk nog van WO I.

De eerste campings zijn pas verschenen in 1956. Deze campings, aanpalend aan het militaire domein, liggen midden in de duinen.

Spijtig genoeg hebben we bijna geen duinen meer zodat een zekere bescherming van het restantje duinen noodzakelijk wordt.

FEBRUARI : WEINIG GEWANDELD OP HET STRAND WEGENS
WEERSOMSTANDIGHEDEN

V. WORMEN.

MAART : WELKE WORMEN KAN JE ALLEMAAL VINDEN TUSSEN DE EB EN
VLOEDLIJN?

De zeepieren.

Meestal zien we eigenlijk geen enkele worm, alleen maar de kleine hoopjes uitwerpselen. Deze hoopjes zijn van de zeepier door vissers ook wel *leegloper* genoemd. Deze worm leeft in een U-vormige gang op ongeveer 20 cm. diepte. De ene zijde met het putje is de ingang, die met het hoopje de uitgang.

De zeepier voedt zich door zand te verzwelgen. De voedseldeeltjes worden er uitgehaald en de rest wordt naar buiten gewerkt. Weet je dat slechts 1 % van wat de worm binnenslikt werkelijk verteerbaar is.

Er bestaat echter ook nog een ander familielid van deze worm namelijk de *Franse tap* of *aasworm* (dit zijn dan wel de vissersnamen). De aasworm zit niet in een U gang maar in een J of L-gang. Deze worm leeft ook meer zeewaarts en zit veel dieper ingegraven dan zijn broertje namelijk zo'n 50 cm. Ook aan de uitwerpselen ziet men een verschil.

Het verschil is natuurlijk het best te zien als je ooit eens iemand bezig ziet.

	<i>Arenicola marina</i>	<i>Arenicola defodiens</i>
lengte cm	11	18
dikte	?	?
kleur	groen donker, bruin	donker zwart of geel
staart	zanderig	geel en lang
darmen		soms uitgespuwd
gang	U	J
kieuwen	vertakt	waaivormig
borstels	?	?
segmenten	i2ii3iii4	i2ii2iii4
uitwerpselen	bruin, slordig	zwart, gedraaid

◀ ZEEPIER

Arenicola marina

L 20cm. Voorste gedeelte groot en gezwollen; met borstels en rode kieuwen. Achtereinde dunner en sterker. Komt vooral voor op zandkusten. Maakt wormkokers. Gelieft bij hengelaars als aas.

